

ARJEN KOMIIKKA ERÄÄN VIIKON VARRELTA

Nimimerkki: Yks savolainen

Olen suorittamassa opintoihini liittyvää harjoittelua virastossa ja huonon sään vuoksi menen kuljetuspalvelulla töihin. Olen niiden onnekkaiden joukossa, jotka ovat saaneet vapautuksen matkojen yhdistelystä. Olen siis töissä sovitusti kello kahdeksan.

Työpaikan aamupalaveri on kokoushuoneessa kahvin kera. Ensimmäisenä päivänä mietin kuumeisesti, miten toimia, kun kahvi haetaan toisesta huoneesta, jossa on varsinainen taukotila. Kahvikuppia en voi kantaa tai voin, mutta on todennäköistä, ettei siinä ole enää kahvia, kun pääsen määränpäähän. Ratkaisu tähän pulmaan on ”esteetön kuppi”, jossa on kansi. Ruokatunnilla useat työkaverit menevät syömään kaupungille. Minulla on mukana eväät, jotka lämmitän mikrossa; se on lähellä pöytää, joten minun ei tarvitse pistää tasapainoani koetukselle. Nyt täytyy kertoa, miksi en käytä pyörätuolia työpaikalla: yksinkertaisesti syynä ovat raskaat palo-ovet ja huoneiden pienuus. Jos ahtautuisin pyörätuolilla huoneeseeni, eivät asiakkaat sinne enää mahtuisi.

Työpäivän jälkeen olen sopinut henkilökohtaisen avustajani kanssa, että käyn pikaisesti kotona ja sen jälkeen lähdemme laskettelemaan. Menemme sinne autolla, mutta ennen sitä avustaja auttaa valmistautumisessa, eli toppavaatteet niskaan ja laskettelukelkan sekä pyörätuolin autoon. Mikään nopea päätös tämä käynti ei ole, vaan käytännössä aika on ollut sovittuna jo reilun viikon. Soveltavaan alppihiihtoon perehtynyt hiihdonopettaja odottelee jo minua. Viidentoista minuutin päästä olen onnistuneesti siirtynyt kahden henkilön avustamana autosta pyörätuoliin, siitä edelleen kelkkaan ja nyt istun tukevasti kelkassa; sen varmistaa seitsemän turvavyötä ja tukisukset kädessä. Kaksi tuntia vierähtää, ja lompakostani häviää sata euroa hiihdonopettajan palkkaan ja hissilippuun. Olen harrastanut lajia jo usean vuoden ajan, mutta hiihdonopettaja on silti välttämättömyys, jotta harrastaminen on mahdollista.

Harrastamisen jälkeen menemme avustajan kanssa kauppaan. Invapaikat ovat täynnä, joten otamme pyörätuolin käyttöön. Päätän syödä läheisessä ravintolassa ja kysyn, onko heillä inva-wc:tä. Saan henkilökunnalta vastakysymyksen: ”Milloin tarvitset sitä?”. WC on täynnä tavaraa ja käytössä ehkä huomenna. En jää odottamaan, vaan tulemme kotiin. Avustaja laittaa tavarat paikoilleen ja kattaa iltapalan pöytään.

Viikonlopuksi olemme lähdössä Pohjois-Suomeen, niinpä tiedustelen VR:ltä sopivia yhteyksiä Itä-Suomesta pohjoiseen. Aikani puhelinalueella jonotettuani saan tiedon, että jos mielihiihtää junalla aikataulun mukaan, pitää junaan mennä vaihtamaan Tikkurilaan, eli etelään. Muissa junayhteyksissä ei ole pyörätuolihissiä, sillä kyseessä on niin sanottu vanha sininen juna. Pyörittelen päätäni ja totean, että lentäen olen vaivattomammin perillä. Katson lippuja netistä ja totean, että en voi varata matkaa sieltä, koska tiedot erityisjärjestelyistä eivät välity lentoyhtiöön. Taas olen jonossa puhelinalueella, jossa virkailija toteaa harmikseni, että hän sai varattua minulle viimeisen lipun edulliseen hintaan. Jos haluan, että avustaja matkustaa samalla lennolla, on hänen lippunsa normaalin hintainen, eli tähtitieteellinen hinta. Ei auta muu, kuin maksaa.

Reissu alkaa kolmen tunnin automatkalla Helsinkiin ja tunnin lennolla määränpäähän.

Ennen tätä on tietysti etsitty parkkipaikka ja monen mutkan takaa saatu kaikki matkatavarat koneeseen. Toivottavasti vielä muistavat laittaa pyörätuolini koneen ovelta ruumaan, ajattelen. Perillä menemme taksijonoon, ja selitän vuorossa olevalle kuljettajalle, että emme voi ottaa häntä, koska hänen autonsa tavaratila on liian pieni ja tarvitsemme farmariauton. Yllättäen hän ei ymmärrä tilannetta vaan suuttuu. Pelastajaksi saapuu jonossa seuraavana oleva, jonka kanssa onnistumme tekemään vaihtokaupat tilavammasta autosta.

Hotellilla käy ilmi, että inva-huone on vuokrattu pysyvästi erään firman henkilöstön käyttöön. Tässä vaiheessa olen onnellinen siitä, että omat jalat kantavat edes vähän ja selviydyn normaalissa huoneessa, sillä pyörätuolilla ei sellaiseen ole asiaa. Kerrossiivooja järjestää tuolille paikan siivouskomerosta; ongelmana on vain se, kuinka saamme sen, kun sitä tarvitsemme.

Teemme lähtöä hotellin ravintolaan syömään. Selviää, että ravintolakerrokseen ei mene muuta hissiä kuin tavarahissi. Pääsemme ravintolasaliin keittiön kautta, matkalla tervehdimme pihviä paistavaa kokkia.

Ruokailun jälkeen tapaan ystäviäni, ja päätämme mennä yökerhon puolelle, joka on hotellin toisessa kerroksessa. Meitä on kahdeksan henkilön seurue, josta kolme liikkuu pyörätuolilla. Lippua myyvä järjestysmies puuttuu suunnitelmiimme ja ilmoittaa, että pyörätuolilla liikkuvilla henkilöillä ei ole asiaa yökerhoon. Syyksi hän ilmoittaa, että olemme paloturvallisuusriski: palon sattuessa emme pääsisi ulos yökerhosta. Siinä eivät selittelyt viidestä avustajasta auta eikä sekään, että vannomme avustajamme olevan töissä ja näin ollen myös selvin päin. Joudumme palaamaan hotellin aulaan, ja suunnittelemamme ilta on osittain pilalla. Kotimatalla kaikki matkatavaramme – mukaan lukien pyörätuoli – jäävät henkilökunnan virheen vuoksi Pohjois-Suomeen. Taas olen äärettömän onnellinen siitä, että selviydyn autoon siirtymisestä avustettuna omin jaloin. Matkatavarat saapuvat kotiovelle reilua vuorokautta myöhemmin.

Asenteita me vammaiset henkilöt muovaamme myös itse. Eläminen vamman kanssa ei ole aina ruusuilla tanssimista vaan vaatii organisaatiokykyä. Kaikesta huolimatta uskon, ettei kukaan vammaisen henkilö halua olla säälin kohde tai toisaalta sankarin maineessa. Kysymys on kuitenkin elämästä, josta jokainen pyrkii tekemään oman näköisensä kykyjensä ja mahdollisuuksiensa mukaan. On positiivista, että erilaisten tukitoimien ja esteettömyyden edistyessä vammaiset henkilöt ovat tulleet entistä näkyvämmiksi suomalaisessa yhteiskunnassa.